

Componistica feminină românească

Revelând Buna-vestire a feminității ce coincide, nu întâmplător, cu trezirea la viață a naturii din amortirea iernii, luna martie simbolizează, delicat, proșpețimea primăvărată a tinereții spirituale, bucuria unei prefigurate renașteri ciclice a existenței. Și de ce nu, ca un mod artistic de a reflecta acest ritual regenerativ al Începuturilor, Muzeul Național „George Enescu” a găzduit, în 15 martie, un concert special, în care, prin intermediul versiunii interpretative a atelierului de muzică contemporană „Archaeus”, șapte compozitoare și-au adus „ofranda” sonoră debutului un primăveri parcă mai capricioase decât cele precedente.

Carmen Petra Basacopol, Carmen Cârnelci, Elena Apostol, Diana Vodă-Nuțeanu, Veronica Anghelescu, Felicia Donceanu și Doina Rotaru sunt personalități definitorii pentru succesiunea unor generații componistice care și-au pus amprenta asupra muzicii contemporane românești. Orientările lor, confirmându-le valoarea sau – pentru cele mai tinere – ascensiunea în demersul reconfigurării actului artistic, demonstrează afinitatea pentru genuri și forme diverse, pentru mixturi sintactice generatoare de exprimări originale, ori opțiunea pentru înveșmântări stilistice care să se muleze intențiilor constructive ale fiecărui demers creator în parte.

Alături de un auditoriu al cărui orizont de așteptare s-a dovedit a fi la fel de deschis ca și al meu, am ascultat, pe rând, lucrări destinate fie unui singur instrument aparținând lui Carmen Cârnelci (*Tabloul trilingvo în decembrie* pentru vioară solo), Elenei Apostol (*Rondo-sonată* pentru oboi solo), Veronicăi Anghelescu (*Cold Hour* pentru violoncel solo) și Felicie Donceanu (*Eminesciană* – Sonata-glossă pentru clarinet solo), fie întregului ansamblu, sub semnătura lui Carmen Petra Basacopol (*Meditație la mormântul unui prieten*), Diana Vodă-Nuțeanu (*Spot*) și Doina Rotaru (*Clocks*). Și am recunoscut, sub delicata arcuire a discursului melodic de care s-au făcut „vinovați”, cu profesionalismul și implicarea emoțională caracteristică, toți cei șapte „Archei” (Anca Vartolomei - violoncel, Rodica Dăncănu - pian, Dorin Gliga - oboi, Ion Nedelciu - clarinet, Șerban Novac - fagot, Sorin Rotaru - percuție și Marius Lăcraru - vioară), paradigmele unor scriituri ce-și portretizează deja autoarele la nivelul dramaturgiei muzicale contemporane, prin gesturi specifice.

Evoluția tensională lină a *Meditației* lui Carmen Petra Basacopol, predominant lirică, a lăsat să se întrevadă un sentiment nostalgic nedisimulat, de filiație postromantică, ce-a contrastat cu factura de certă virtuozitate a piesei lui Carmen Cârnelci, a cărei pulsație a vibrat prin glasul viorii lui Marus Lăcraru, desenând o permanentă sinuozitate melodică; varietatea dinamică a jocului „personajelor”-paradigme din lucrarea Elenei

Apostol s-a metamorfozat – cu ajutorul lui Dorin Gliga – în aluzii la adresa manierei clasicizante, în timp ce balansul structural formulat extrem de concentrat din *Spotul* Diane Vodă-Nuțeanu a juxtapus stiluri, redistribuind ideile tematice precum fasciculul de lumină pe care și-a propus să-l illustreze.

În cea de-a doua jumătate a programului, diversitatea intențiilor componistice a adus față în față două partituri inspirate de texte poetice, cea a Veronicăi Anghelescu pornind de la poemul *Ora rece* al lui Tudor Arghezi și cea a Felicie Donceanu – o propunere personală a unei alte „rostiri”, în termeni muzicali, a glosei eminesciene. Astfel, parcursul descriptiv dinspre

grav spre acut al materialului sonor din *Cold Hour* a valorificat poetica argheziană printr-o ascensiune a cărei doză de tragism accentuat a fost pusă în lumină cu deosebită sensibilitate de Anca Vartolomei, pe când „replica” Felicie Donceanu a adus în prim plan o înlănțuire preponderent epică, o melopee modală de ethos românesc narată de Ion Nedelciu cu simplitate și căldură, în care au fuzionat glossa, ca tipar fix de poezie, și forma muzicală de sonată.

În practicile magice din cultura primitivă, cântarea individuală se îmbina echilibrat cu participarea artistică colectivă; similar acestui dozaj armonios, programul serii din miezul lui martie s-a încheiat cu *Ceasurile* Doinei Rotaru, lucrare de atmosferă ce poartă indubitabil „marca” autoarei sale; arhitecturarea piesei în 12 secțiuni ce expun tipare pulsatorii diferite, prefigurând evoluția dinspre curgerea obiectivă a Timpului înspre percepția sa subiectivă a conturat cu un dramatism aparte ideea-axiomă a scurgerii vieții, cu neputință de oprit. Înlănțuirilor quasi-improvizatorice a microstructurilor organizate heterofonic li s-a opus, dominator, pulsația ritmizantă a *Ceasurilor*, consemnând aparenta victorie – vremelnică – a temporalității în fața atemporalității, sau, altfel spus, a tiparului măsurabil ritmic în fața potențialului infinit al libertății melismatice. (Foto: Marius VĂJOAICA)

Loredana BALTAZAR